

מתכונן לחידוש המלחמה

למאורעות הגיון משלהם. שאינו תלוי ב- הגיון של המערבים בהם. משום כך היה חידוש המלחמה תלוי בנכונותו של סאדאת ללחץ על ההדק ולירות את הירייה הר

ראשונה. האם הוא יעשה זאת? מומחים, שבדקו את הערכת המצב, הצ- ביעו על התשובה המתקבלת ביותר על הדעת: זוהי מלחמת עצבים, בה מנסה כל אחד מארבעת השותפים למתוח את שלושת הנותרים עד כמה שאפשר כדי להרוויח רווח מירבי.

מי שיישבר ראשון - יפסיד. אם תהיה זו ישראל, היא תאלץ לסגת כדי למנוע מלחמה נוספת. אם תהיה זו מצריים - חידוש המלחמה רק יחזיר את הגיבוי האמ- ריקאי לישראל. אם יישברו האמריקאים

האם ילחץ סאדאת על ההדק?

עולם, שכל אחד מהם הוא חסר משמעות לכשעצמו, אבל ביחד הם מצטרפים לתמ- נה כוללת - העידו כי משהו חמור מאוד ובלתי ברור מתבשל מאחורי הקלעים.

אלו היו הירייעות, שהתפרסמו הר- שבו שבכותרות עיתוני ישראל, מת- פרסמות במאי או ביוני 1967, הן היו גור- מות לפאניקה ציבורית. ובודה: ידיעות פחות מאימות גרמו אז לתחושת חרדה כללית.

אלא שבשלהי 1971, אחרי 15 חודשים של הפסקת-אש, נראתה פתאום המלחמה כמשהו בלתי מציאותי. איומי חידוש המל- חמה של נשיא מצריים אנואר אל-סאדאת, נשמעו כאיומי סרק, בדיוק כמו האזהרות של שר-הביטחון משה דיין. וזו בדיוק היתה הבעיה של שניהם: שיתחילו להתייחס ביתר רצינות אל ההצהרות שהם משמ- יעים חדשים לבקרים.

לצורך זה באה טיסת מטוסי המיג-23 מעל סיני השבוע. כשם שעצם הטיסה באה להקנות אמינות לאיומי של סאדאת, כך פירסום הטיסה, בא להקנות אמינות לאו- הרתיו של דיין.

טיסות המיג-23 לא היו צעדי הראווה היחידים השבוע. מלבד מינוי ההפגנה של סאדאת כמפקד הכוחות המזוינים המצ- ריים, ומלבד ההדלפות לכתב הדיילי טלג- ראף הלונדוני, ג'ון בולוק - היודע בדרך כלל במהימנות האינפורמציה שלו - לפי- מנדו ותקיפות מטוסים על ישראל, היו רמזים נוספים, הרבה יותר רציניים לאפ- שרות חידוש המלחמה.

שורה של סימנים, במקומות שונים ב-

ריקאת, יחד עם ההשראה האמריקאית. הרגע הקשה. בעוד שבועות מעטים ישתלבו כל הלחצים האלה יחד. הנשיא ניכסו יתקרב למועד ביקורו ב- מוסקבה, שם ירצה להשיג הישג ממשי בצורת הסדר במזרח התיכון. הסינים יהיו במוסדות האו"ם. האפריקאים יציעו פתרון, שבוודאי יהיה תואם את החלטת מועצת הביטחון מס' 242 - שישאל קיבלה אותה ההלכה, אך דוחה אותה למעשה.

זה יהיה הרגע הקשה לגולדה מאיר.

מורה נבוכים בזעיר אנפין

מה זה "זאיר"? שאלה זו הטרידה הש- בוע מאות אלפי ישראלים, כשנוכחו לדעת כי מבקר בארצם נשיא של מדינה שלא שמעו עליה מעולם. לעזרתם של אנשי-ציבור ועיתונאים נבוכים חשה השגרירות של זאיר בירוש- לים, באמצעות דף-הסברה. נאמר בו כי בסוף אוקטובר התכנסה בקינשאסה (לשע- בר לואפולדוויל) הממשלה, בראשות הנ- שיא יוהן-דיזירה מבוטו. על סדר-היום: לברר את משמעות המילה "קונגו".

מישנה שם, מישנה מוזל. נתברר ל- ממשלה הנכבדה כי השם קונגו נובע מן השם האפריקאי העתיק נהיקונגו, אך אינו שם הנהר הקרוי כך באירופה. שם הנהר האדיר, הוציאה את רוב מחוות המדינה, היה במקורו האפריקאי "זאיר". מאותו שם נקרא שם המדינה כך, ואותו שם גם הוחזר לנהר ולמחוזות הנושאים את שמו. התימנון הלאומי והדגל ישתנו אף הם בשנה הקרובה. אמנם, קונגו נשארה על המפה. אבל זו קונגו השנייה - המושבה הצרפתית- לשעבר שמצפון לנהר, שעיר בירתה היא בראזאויל.

יחד עם דיפלומטי כל העולם, נשמו גם

אצל הסטודנטים והסטודנטיות, שהקשיבו לדבריו בתשומת-לב מרותקת. אחרי נאמו הקצר, שאלו הישראלים שאלות - מודאגות, מגרות, סקרניות, מהורהרות. הסופר-העיתונאי השתדל לה- בין את תוכנו ואת כוונתו, השיב בשקט, באותה כנות חודרת. הערבים הם אחינו! היה זה ערב יחיד במינו. אמנם גם בעבר הופיעו מנ- היגים פלסטיניים בפני סטודנטים יש- ראליים, אך מעולם לא הופיע איש מהם בתוכנית מגובשת להשכנת שלום ישראלי- פלסטיני, בגילויילב ובפה מלא. ומעולם לא הופיע איש מהם במטרה ברורה להש- פיע על הישראלים, כדי שישפיעו על מדיניות ממשלתם.

הערבים הם אחינו, השיב לאחד השור- אלים, אבל אנחנו פלסטינים. לא סתם ערבים, אלא פלסטינים. ואף אחד אינו יכול לעשות את השלום בלעדינו! מאוניו ידעו: האיש סבל בשל דיעור- תיו אלה בימי השליטון הירדני, שושלך אותו לכלא במשך חמש שנים ועינה אותו קשות. כאשר חיבק אותו המנחה בסוף הערב, באופן ספונטני, והכריז: "המדינה הפלסטינית קום תקום!" - פרצו הצעיר- רים באולם במחאות-כפיים נרגשות.

מדיניות חינוך מסוכן

לאט-לאט התהדקה טבעת הלחץ סביב ממשלת גולדה מאיר. מטוסים סובייטיים חדרו למרחב הא- יורי הישראלי, חצו אותו בשלוות-נפש. לא היתה זאת עוד גיחה מבוהלת של טרורנים מצריים נבזלים - אלא של טיי- סים, הבוטחים בכליהם, המוכנים לקרב. היתה זאת מיוחזה של אזהרה. אמבארגו בדרך. באותה שעה נשאר משרד-החוץ האמריקאי אדיש ללחץ הציור- ניהאמריקאי. הוא המשיך לטורב לספק לישראל את הפנטומים המבוקשים. העיר- כוב הזמני התחיל ללבוש בגלוי צורה של אמבארגו.

לא היה זה, עדיין, אמבארגו ממש, סופי. אבל היתה זאת אזהרה. הופעתה של סין העממית באו"ם שינתה את האווירה במוסד הבינלאומי. עד כה היתה ישראל שם במצב קשה, אך איתן. היה נגדה רוב בטוח, אך לא הרוב המכריע הדרוש. עתה, עם בואה של סין, ישתנה המצב - אפילו לא תנקוט סין בעמדה הקיצונית ביותר (ראה להלן).

סוף שחור. האזהרה התמורה ביותר היתה הקרובה ביותר, והיא היתה עטופה בחיובים. ארבעה הנשיאים של סנגאל, קאמרון, ניגריה וזאיר (ראה להלן) באו לישראל, נתקבלו בטכסים ממלכתיים הגיגיים. בישראל רבו הבדיחות לרגל הביקור. כל ההלצות הישנות על אוכלי-האדם קמו לתחייה. ("מר מבוטו, איך אתה אוהב את גולדה?" - "מטונגה, בבבקשה!") אבל הביקור לא היה בדיחה כלל וכלל. הוא פגע באחת הנקודות הרגישות ביותר בישראל. משום כך גם הגיב משרד-החוץ בעצבנות כה רבה על הנסיונות של קצור- צות ימניות לעשות קצת הון פוליטי משמו הרע של נשיא ניגריה, שחיסל את מלחמת (ביאפרה).

כי בלי הקולות של אפריקה השחורה, יהיה לישראל סוף שחור באו"ם. אם הי- בשת השחורה תקום נגדה, צפוי לה גורל טיוואן.

רדדים שחורות. האפריקאים הם אני שים רגישים מאד. עלבון לנשיאים שחור- רים, או אפילו דו"ח שלילי של הארבעה, עלולים להקים נגד ישראל את כל הגוש השחור הגדול, להרים נגדה ים של ידיים שחורות באו"ם. הארבעה עצמם אינם מבוטלים. לפחות נשיא סנגאל, שדבריו עשו רושם עז על צופי הטלוויזיה הישראלית, מצטיין בפיקחות פוליטית יתרה. גם האחרים כבר עברו מיבתיים קשים. הם עלולים להת- רגז אם יתברר להם, כי ממשלת ישראל משכה אותם באף, משתמשת בהם כדי להרוויח זמן בטכסיסי-השהייה, או מבטיח- חה להם דברים שאין ככוונתה לקיימם. לכן השקיעו גולדה מאיר ואבא אבן מאמץ עילאי בשיכנוע הארבעה. אולם זוהי רק ההתחלה. הם נסעו לקאהיר, יח- זרו כעבור זמן-מה לירושלים. ואז הם עשויים להביא עימם פתרונו ממשיים - פתרונות שישאו את חותם הקהילה האפ-

נשיא מצריים אריסאדאת

ויספקו עוד מטוסים לישראל, הם יפסידו את האהדה שצברו לאחרונה אצל הער- בים. אם יישברו הרוסים, הם יפסידו את סיכויי ההידברות עם האמריקאים. מי מהארבעה ישבר ראשון? על כך אפ- שר רק להמר. כל הימור עשוי לזכות.

המשך המצב הנוכחי הוא לתועלת הן לישראל והן לשתי מעצמות העל: ברית- המועצות וארצות-הברית. אפילו מבחינתה של מצריים אין כל תועלת בחידוש האש, משום שאז היא תאבד את היתרון שבעצם האיום בחידוש האש. אבל, לפעמים יש

גת ישראל משטחים כבושים (או מ-השט- חים הכבושים) על הערבים להכיר בעצ- מאותה, ריבונות ושלמותה הטריטוריאלית. אולם גם בשטח זה חלה השבוע נסיגה סינית רבת-משמעות. ממקורות מוסמכים נמסר כי נציג סין העממית במועצת-הבי- טחון, שיהיה מעתה בעל זכות-ויתו על כל החלטה, לא יצביע נגד החלטות בדבר השלום במזרח התיכון (הצבעה נגד מביאה אוטומטית לדחייתה) - אלא יימנע.

הכנסת שבוי המלחמה נפגשים שוב

יוסף אלמוגי עמד בפתח המליאה, הקשיב לנאומים משעממים. המתין בעצבנות. כמו כל חברי-הכנסת, חיכה שר-העבודה לנאומו של מזכ"ל ההסתדרות, יצחק בן- אהרון, שהיה צריך להיות אחרון הנואמים בוויכוח על חוק יישוב סיכסוכי-העבודה (חוק איסור השביתות).

אמנם, בני-אהרון הבטיח לתמוך בחוק, אך איך אפשר להיות בטוח אם בני-אהרון ירסן את עצמו? הורדה בדרגה? שעה קלה לפני כן כבר היו חילופי-דברים קצרים ופיקאני- טיים בין השניים. היה זה כאשר טען אורי אבנרי שיש כל הסיכויים שבעוד שנה שנתיים יבוא אלמוגי במקום בני-אהרון, בהנהגת ההסתדרות. בני-אהרון התכופף לעבר המיקרופון שעל שולחנו, אמר באירוניה: "לא מקובל ב- מדינה להוריד בדרגה!" אלמוגי לחץ אף הוא על כפתור המיקרו- פון שלו: "זאת לא הורדה בדרגה!" (המשך מעמוד 22)

הדיפלומטים הישראליים לרווחה. להבא יהיו פטורים מלהבחין בין "קונגו-קינ- שאסה" ו"קונגו-בראזאויל".

יחסי חוץ כשאת אומרת לא - למה את מתכוונת

הסינים אינם דיפלומטים. אין הם אומ- רים "כן", כשהם מתכוונים לומר "אולי", ואין אומרים "אולי", כשהם מתכוונים לר- מר "לא".

בסיגנונם הקשות, הם דומים יותר ל- גברת, האומרת "לא" כשהיא מתכוונת לר- מר "אולי", ו"אולי" כשמתכוונת לומר "כן". "לא" שפירושו "כן". השבוע עשו זאת הסינים בדברם על ישראל.

ראש-הממשלה נתן ראיון לעיתון יפאני. לכאורה אמר "לא" - לא ייתכנו יחסים דיפלומטיים בין סין וישראל, למרות ש- ישראל הצביעה בעד קבלת סין לאו"ם (אחרי שהצביעה עם האמריקאים בהצבעה ה"נוהלית" המכרעת). אולם קריאה זהירה מלמדת כי ה"לא" לא היה "לא", אלא "אולי" - ואפילו "כן" מסייג.